

Utlåtande 2004: RIV (Dnr 322-2578/2004)

Schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder

Hemställan från utbildningsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder enligt bilaga 2 godkänns.
2. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för beslut om intagning av elever i FH-klass, nivåplacering och specialiststöd.
3. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för intäktsfinansierat stöd till stadsdelsnämnderna vad avser verksamhet för elever med fysiska funktionshinder.
4. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att följa och analysera konstnadesutvecklingen av skolskjutskostnadens del av schablonresursen för elever i FH-klass.
5. Kommunstyrelsen skall inför 2006 års budget utvärdera införandet av ett schablonfinansierat resursfördelningssystemet för elever med fysiska funktionshinder.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Utbildningsnämnden fick i stadens budget 2004 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen utreda förutsättningarna att införa schabloner för grundskoleverksamheten för elever med fysiska funktionsnedsättningar i de s.k. FH-klasserna (klasser för funktionshinder). Utgångspunkten för ett nytt

system var att det skulle rymmas inom nuvarande resurstilldelning för FH-klasserna.

Nämnden föreslår att för elever i FH-klasser skall en grundskoleschablon och en schablon som förstärkningsresurs utgå. Schablonerna för förstärkningsresursen är indelade i tre behovsnivåer som är differentierade.

Utbildningsnämnden beslutade den 14 juni 2004 att godkänna förslaget till schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder och att överlämna förslaget till kommunstyrelsen, se *bilaga 2*.

Remisser

Ärendet har remitterats till Bromma stadsdelsnämnd, Enskede Årsta stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kista stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, utbildningsnämndens handikappråd och stadsledningskontoret.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om schabloniserat resursfördelningssystem. Nämnden vill poängtera att en övergång till schabloniserat resursfördelningssystem inte får leda till nya kraftiga nedskärningar. Därför bör systemet kompletteras med en tydlig analys och konsekvensbeskrivning av vilka följder detta får för berörda elever.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till ett schablonsystem för FH-klasser och anser att införandet av schabloner innebär enklare rutiner, mindre administration och för skolan klarare principer för resursfördelning.

Farsta stadsdelsnämnd anser att ett nytt schabloniserat resursfördelningssystem för elever med funktionshinder inte bör införas.

Kista stadsdelsnämnd anser att en övergång till schabloniserat resursfördelningssystem inte är motiverat.

Norrmalms stadsdelsnämnd förordar fortsatt anslagsfinansiering av verksamheter för elever med funktionshinder.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget med schablonfinansiering och menar att detta kan minska administrationen.

Stadsledningskontoret anser att ett schabloniserat resursfördelningssystem inte ska införas på grund av att det omfattar alltför få elever.

Utbildningsnämndens handikappråd avstår från att lämna synpunkter på förslaget

Mina synpunkter

Remissinstansernas syn på införandet är delat. De som idag har verksamhet för FH-klasser i sina stadsdelar, Bromma, Enskede-Årsta och Skärholmen, är alla för en schablonfinansiering. Anledningen till att de förordar en schablonfinansiering är att få ett lättare administrativt system och tydligare ekonomiska förutsättningar som är kända för stadsdelen och skolan. De remissinstanser som inte har FH-verksamhet anser att ett schablonfinansierat system inte är motiverat på grund av att antalet elever som det omfattar är litet i förhållande till det totala antalet grundskoleelever.

Varje stadsdel ska känna ansvar för alla barn boende i sin stadsdel. Dessutom är det viktigt att ansvaret för de specialenheter som finns inom stadsdelen ska ligga under stadsdelens ansvar. Jag anser därför att vi behöver förtydliga styrningen av skolverksamheten i staden. En viktig del i detta är att ha tydliga finansieringssystem som uppfattats som rättvisa och administrativt lätthanterliga. Det system vi har idag med avtalsförhandling mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelar där FH-verksamheten är förlagd upplevs tyvärr som mycket bristfälligt och en stor misstro finns mellan förvaltningarna. Jag anser därför att ett schablonsystem ska inrättas för att förtydliga styrningen av verksamheten och ge skolenheterna möjlighet att på ett tidigt stadium planera sin budget. För att få ett enhetligt system bör skolskjuts och lokaler ingå i schablonen som då omfattar totalkostnaden för elevplatsen. Jag anser dock att kostnadsutvecklingen för skolskjuts ska följas under 2005.

I det nya IT-systemet för barnomsorg och skola är min förhoppning att det ska finnas möjligheter att på ett smidigt sätt registrera antalet elever i särskilda verksamheter. Detta kommer att underlätta fördelningen av resurser. Jag anser utifrån detta att stadsledningskontoret ska fördela schabloner för FH-klasserna till stadsdelarnas på samma sätt som för övriga verksamheter.

Hanteringen av FH-klasserna bör ske på samma sätt som föreslås i ärendet för särskoleverksamhet. För att göra en lagenlig bedömning anser jag att en central enhet under utbildningsnämnden ska ansvara för intagningen till FH-klasserna och nivåplacera eleven. Detta bör gälla både de elever som är folkbokförda i Stockholms stad och elever från övriga länet. Ansökan till skolan bör som idag skickas till skolan så att skolan har kunskap om vilka elever som kan vara aktuella för verksamheten. Jag anser dock att det är viktigt att ett gott samarbete skapas mellan skola, stadsdelen där eleven bor och enheten som ansvarar för intagningen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande tar upp behovet av eventuell fler avläsningsdatum än de två som används inom staden. Liksom remissinstanserna anser jag att det inte är nödvändigt, eftersom elever i FH-klasserna sällan byter verksamhet.

Utbildningsförvaltningen har byggt upp specialistkompetens som stöd för skolorna under elevernas skolgång. Ett fortsatt centralt stöd för detta ser jag som viktigt och anser att utbildningsförvaltningen ska erbjuda detta. Jag anser att utbildningsförvaltningen dels ska ansvara för anslagsfinansierad verksamhet med specialistkompetens som garanterar ett grundstöd till skolorna. Dels ansvara för en intäktsfinansierad verksamhet för ytterligare stöd till skolenheterna.

De interkommunala ersättningarna och SIS-medlen bör hanteras av en central enhet och föras in i systemet för schablonfinansiering.

Med detta vill jag återigen poängtera min grundinställning att stadsdelarna har ansvar för alla barn boende i sin stadsdel oavsett vilket behov som föreligger. Samordning måste ske av resurser, både ekonomiska och verksamhetsmässiga för att erbjuda alla barn och framförallt barn med särskilda behov det stöd som krävs för en kvalitativ uppväxt.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. återremittera ärendet
3. därutöver anför följande:

Ett införande av nivågrupperade schabloner för funktionshindrade elever är tilltalande eftersom det underlättar administration och ekonomisk planering. Det finns dock en risk att ersättningsnivåerna inte blir rimliga och rättvisa på grund av svårigheter att klassificera funktionshindrade barn i grupper på detta sätt. De individuella behoven är mycket varierande.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Innan förslaget genomförs måste Utbildningsnämnden återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för verksamheten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder enligt bilaga 2 godkänns.
2. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för beslut om intagning av elever i FH-klass, nivåplacering och specialiststöd.
3. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att ansvara för intäktsfinansierat stöd till stadsdelsnämnderna vad avser verksamhet för elever med fysiska funktionshinder.
4. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att följa och analysera konstnadesutvecklingen av skolskjutskostnadens del av schablonresursen för elever i FH-klass.
5. Kommunstyrelsen skall inför 2006 års budget utvärdera införandet av ett schablonfinansierat resursfördelningssystemet för elever med fysiska funktionshinder.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Utbildningsnämnden fick i stadens budget 2004 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen utreda förutsättningarna att införa schabloner för grundskoleverksamheten för elever med fysiska funktionsnedsättningar i de s.k. FH-klasserna. Utgångspunkten för ett nytt system var att det skall rymmas inom nuvarande resurstilldelning för FH-klasserna.

Nämnden föreslår att för elever i FH-klasser skall en grundschablon och en schablon som förstärkningsresurs utgå. Schablonerna för förstärkningsresursen är indelade i tre behovsnivåer och differentierade.

Utbildningsnämnden beslutade den 14 juni 2004 att överlämna utbildningsförvaltningens redovisning av uppdrag om schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder till kommunstyrelsen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 juni 2004 har i huvudsak följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Utbildningsnämnden fick i stadens budget för 2004 i uppdrag att i samråd med kommun-styrelsen utreda förutsättningarna för att införa schabloner för grundskolverksamheten för elever med fysiska funktionsnedsättningar i de s.k. FH-klasserna i Alviks-, Skanskvarns- och Österholmsskolan. Även Manillaskolans förskolverksamhet och skolbarnsomsorg för stockholmselever berörs till viss del av utredningen.

Utbildningsförvaltningen/avdelningen för elevstöd har i samverkan med stadsledningskontoret och företrädare för Bromma, Enskede –Årsta och Skärholmens stadsdelsnämnder och berörda skolor arbetat fram föreliggande redovisning.

Möjligheter och förslag till ett schabloniserat resursfördelningssystem redovisas liksom för- och nackdelar med detta mot bakgrund av att elevantalet är mycket litet. Ett resonemang förs också runt andra frågor som på olika sätt hänger samman med ersättningsfrågan som t. ex. ansvar för verksamheterna, beslut om intagning, eventuell behovsgrupp, till vilken förvaltning som ersättningen utbetalas och behov av pedagogiskt stöd.

Finansieringen av FH-klasserna vid Alviks-, Skanskvarns- och Österholmsskolan sker idag dels med ordinarie schablon för grundskola resp. skolbarnsomsorg dels med anslag. Anslaget för verksamheterna finns i utbildningsnämndens budget och fördelas till de tre skolorna via utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd. Ordinarie grundskol-schablon fördelas på sedvanligt sätt. Eftersom skolorna har ett regionalt

upptagnings-område, d.v.s. tar emot grundskolelever med funktionsnedsättningar från hela länet, utgår också statsbidrag.

Manillaskolan har genom avtal mellan Stockholms stad och Specialskolemyndigheten övertagit ansvaret för driften av förskoleklass- och skolbarnsomsorg. Utbildningsnämnden ersätter Manillaskolan för stockholmseleverna dels med ordinarie schabloner dels med anslag som finns i nämndens budget.

Inom förvaltningen utreds även förutsättningarna för ett schabloniserat resursfördelnings-system för särskolan. Gemensamma diskussioner har därför förts om konsekvenserna av olika hanteringsmodeller till följd av nu föreslagna resursfördelningssystem.

Förslag till schabloner redovisas i bilaga 2.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd.

Förvaltningen har till sin hjälp haft en styrgrupp med representanter för stadsdelsnämnd-erna i Bromma, Enskede-Årsta, Skärholmen och SLK. En arbetsgrupp med representanter från de tre skolorna och utbildningsförvaltningen har arbetat fram förslagen.

BAKGRUND

Uppdraget

I stadens budget för 2004 anføres bl.a. följande:

"Verksamheten i grundskolan för elever med fysiska funktionshinder, d.v.s. rörelsehinder, hörsel- och synskada, finansieras idag dels med ordinarie schablon för grundskola resp. skolbarnsomsorg dels med anslag. Utbildningsnämnden får i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen utreda förutsättningarna för att införa schabloner även för dessa elever. Förutsättningarna är dock att ett sådant system inte medför ökade kostnader".

Förvaltningens avdelning för elevstöd inbjöd därför under sensvåren stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna i Bromma, Enskede-Årsta och Skärholmen till diskussion och samråd i frågan.

Verksamhet och nuvarande finansieringssystem

Alviksskolan i Bromma stadsdelsnämnd, Skanskvarnskolan i Enskede-Årsta stadsdelsnämnd och Österholmsskolan i Skärholmens stadsdelsnämnd har i uppdrag att bedriva skola och skolbarnsomsorg för elever med hörselskada respektive rörelsehinder, s.k. FH-klasser. Undervisningen bedrivs i särskilda undervisningsgrupper. Uppdraget är regionalt, d.v.s. omfattar elever från Stockholms län.

Ansvar och ett visst anslag för dessa verksamheter överfördes 2001 från respektive stadsdelsnämnd till utbildningsnämnden. Förutom anslaget avsattes ytterligare 0,5

mnkr i stadens budget för information, rådgivning och ledning av insatserna till Alviksskolan, Skanskvarnsskolan och Österholmsskolan.

I och med att ansvaret för verksamheterna övergick till utbildningsnämnden är denna nämnd styrelse för dessa särskilda undervisningsgrupper. I samband med övertagandet övergick också ansvaret för beslut om intagning till klasserna till utbildningsnämnden. Ansöknings- resp. intagningsförfarandet går i dag till enligt följande:

Förälder ansöker om plats vid Alviks-, Skanskvarns- resp. Österholmsskolan och skickar/lämnar sin ansökan till resp. skola. Skolan bedömer om eleven tillhör "elevkretsen". Ansökan och skolans bedömning översänds till utbildningsförvaltningen, avdelningen för elevstöd som beslutar i samverkan med skolan.

Finansieringen av verksamheterna sker idag dels med ordinarie schablon för grundskola resp. skolbarnsomsorg dels med ovan nämnda anslag. Anslaget för verksamheterna finns i utbildningsnämndens budget och fördelas till de tre aktuella skolorna – Alviks-, Skanskvarns- och Österholmsskolan - via utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd. Ordinarie grundskolschablon fördelas till de tre skolorna på sedvanligt sätt. Eftersom skolorna har ett regionalt upptagningsområde, d.v.s. tar emot grundskolelever med funktionsnedsättningar från hela länet, utgår också statsbidrag, SIS-medel.

Vid Skanskvarns- och Österholmsskolan finns också habiliteringsenheter, som drivs av Stockholms läns landsting. En förutsättning för att få plats vid dessa skolor är att eleven skall ha ett omfattande behov av behandling. Habiliteringsenhetens kapacitet avgör i sin tur hur många elever som kan tas emot vid skolan. Vid Alviksskolan finns hörselklinik för barn och ungdomar som också den drivs av landstinget. Skolans elever har därför lätt att snabbt få hjälp med sin tekniska utrustning.

Även ansvaret för förskoleklass och skolbarnsomsorg vid Manillaskolan övergick 2001 till utbildningsnämnden. Genom avtal med Specialskolemyndigheten övertog Manillaskolan driften av dessa verksamheter från utbildningsnämnden och nämnden ersätter Manilla-skolan för stockholmseleverna med dels ordinarie schabloner dels med anslag. Såväl schablonerna som anslaget finns i utbildningsnämndens budget.

Elever

Antalet elever med funktionsnedsättning varierar kraftigt mellan de tre skolorna.

Vårterminen 2004 uppgår elevantalet till följande

	Totalt/grundskola	- varav folkbokförda i Stockholms stad	Antal stockholms-elever med resursförstärkning i fritidshem
Alviksskolan	129	52	17
Skanskvarnsskolan	37	18	15
Österholmsskolan	20	7	-

Därtill kommer elever med funktionsnedsättningar som är mottagna i särskola. Dessa elever ingår i förslaget till schabloniserat ersättningssystem för särskolan.

	Totalt/särskola	- varav folkbokförda i Stockholms stad
Alviksskolan	6	3
Skanskvarnsskolan	4	3
Österholmsskolan	13	4

Antalet grundskolelever med funktionsnedsättningar har varit relativt konstant de senaste åren. I Skanskvarnsskolan och Österholmsskolan kan detta delvis bero på att antalet platser i undervisning är beroende av nivån på habiliteringens resurser. Antalet elever från andra kommuner har ökat under de senaste två åren medan antalet stockholms elever minskat i motsvarande omfattning. Allmänt kan sägas att efterfrågan på platser i alla tre skolorna har ökat de senaste åren, vilket medfört att flera elever inte kunnat beredas plats i verksamheterna.

	Antal förskolklass-elever folkbokförda i Stockholm	Antal stockholms elever med resursförstärkning i fritidshem
Manillaskolan	4	23+4

FÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Elevgruppen är heterogen och eleverna har mycket varierande behov. Vid ett schabloniserat ersättningssystem är det därför nödvändigt att hitta olika ersättningsnivåer som täcker kostnaderna, d.v.s. olika behovsgrupper som motsvarar olika ersättningsbelopp.

Elevgruppernas behov

Elever med rörelsehinder

- Utgångspunkten för denna elevgrupp är rörelsehindret (diagnos) och hur detta påverkar eleven. Rörelsehindret bedöms som litet, måttligt eller gravt och ger bland annat information om elevens omvårdnadsbehov och habiliteringsbehov. Detta påverkar elevens behov av pedagog- och assistentstöd.
- Rörelsehindret kan dock ibland vara ett mindre problem för den pedagogiska situationen. Istället kan förekomsten av en eller flera funktionsnedsättningar som tillägg till rörelsehindret vara faktorer som mera påverkar behovet av pedagog och assistentstöd. Sådana funktionsnedsättningar kan vara hjärnsynskada, kommunikationssvårigheter, avsaknad av fysiskt tal, autism, ADHD, syn- eller hörselskada, perceptionssvårigheter, inlärningssvårigheter m.m.
- Ytterligare faktorer som påverkar elevens behov av stöd är elevens medicinska och psykiska status. Av medicinska skäl kan en elev ha behov av andningshjälp, ständig tillsyn och ytterst stort omvårdnadsbehov.

Elever med hörselskador

- Utgångspunkten för denna elevgrupp är hörselskadan (diagnos) och hur detta påverkar eleven. Hörselskadan bedöms som lindrig, måttlig, grav eller dövhet och ger bland annat information om elevens habiliteringsbehov samt om det är det talade språket eller teckenspråket som ska användas i kommunikationen. Detta påverkar elevens behov av det pedagogiska och tekniska stödet.
- Hörselskadan är i ca 35% av fallen förknippade med ett eller flera andra funktionshinder som påverkar behovet av ytterligare pedagogiskt stöd. Sådana funktionsnedsättningar kan vara synskada, hjärnsynskada, autism, ADHD, rörelsehinder, perceptionssvårigheter, inlärningssvårigheter mm.
- Ytterligare faktorer som påverkar elevens behov av stöd är elevens medicinska och psykologiska status. Av medicinska skäl kan en elev ha behov av andningshjälp och ständig tillsyn.

Schabloniserat resursfördelningssystem

Om inte annat sägs, så berörs i det följande inte Manillaskolans förskolklass och skolbarnsomsorg.

Ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle innebära att varje elev som tas emot i respektive skola "medför" en schablon. Schablonen ska täcka samtliga kostnader för dessa elever. Eftersom eleverna har ett varierande stödbehov är det nödvändigt att hitta olika ersättningsnivåer som täcker kostnaderna, d.v.s. olika behovsgrupper motsvarar olika ersättningsbelopp.

Alviks-, Skanskvarns- och Österholmsskolan har även elever med funktionsnedsättningar som är mottagna i särskola. Parallellt med att se över möjligheterna till ett schabloniserat resursfördelningssystem till FH-klasserna har ett

likartat arbete pågått för särskolan. Förvaltningen har därför funnit det lämpligt att försöka hitta gemensamma nämnare för resursfördelningssystemen till elevgrupperna.

Med utgångspunkt från elevernas individuella behov bedömer förvaltningen att det för FH-klassernas elever finns behov av vardera två behovsgrupper samt - i likhet med förslaget för särskolan - en "öppen" behovsgrupp.

Elever med rörelsehinder

? *Behovsgrupp 1:*

- eleven har omvårdnads- och habiliteringsbehov. (Assistent i många situationer)
- eleven har behov av att gå i en liten undervisningsgrupp med 4-6 elever under den största delen av skoldagen. Elevgruppen har 2-3 assistenter.
- eleven har litet behov av specialpedagogiskt stöd utöver ovanstående

? *Behovsgrupp 2:*

- eleven har stort omvårdnads- och habiliteringsbehov (Assistent i alla situationer)
- eleven har behov av att gå i liten undervisningsgrupp med högst 4 elever under hela skoldagen. Elevgruppen har fyra assistenter
- eleven har behov av enskild kommunikationsundervisning eller annat specialpedagogiskt stöd varje dag

? *Behovsgrupp 3 - "individuell" behovsgrupp:*

- elevens behov bedöms individuellt

Elever med hörselskador (inkl. Manillaskolan)

? *Behovsgrupp 1 :*

- eleven har habiliteringsbehov
- eleven har behov av akustiskt anpassade lokaler och tekniska hjälpmedel.
- eleven har behov av att gå i en liten undervisningsgrupp med 6-8 elever under den största delen av skoldagen.
- eleven har litet behov av specialpedagogiskt stöd utöver ovanstående

? *Behovsgrupp 2:*

- eleven har stort habiliteringsbehov och assistent i många situationer
- eleven har behov av teckenspråk i vissa undervisningssituationer
- eleven har behov av liten undervisningsgrupp med 4 elever under den största delen av skoldagen
- eleven har behov av mycket talpedagogisk kompetens

? *Behovsgrupp 3 - "individuell" behovsgrupp:*

- elevens behov bedöms individuellt

Endast enstaka elever har de behov som avses i behovsgrupp 3.

Ett nytt schabloniserat resursfördelningssystem bör – jämfört med nuvarande system – innebära enklare rutiner, mindre administration och för skolan klarare principer för resursfördelningen.

Sett ur elevantalssynpunkt är verksamheterna relativt små. Varje elev är dock mycket resurskrävande. Ett schabloniserat resursfördelningssystem med höga schabloner innebär stora ekonomiska bortfall för skolan om elev/elever slutar. Detta kan då medföra en kvalitetssänkning som kan få konsekvenser för resten av elevgruppen därför att t. ex. lärare eller elevassistenter måste sägas upp. Elevfluktuationer som skulle medföra sådana konsekvenser kan vara enklare att hantera i ett anslagsfinansierat system. Nackdelar med anslagsfinansiering är att anslaget tenderar att vara statistiskt vid t. ex. elevökningar, vilket också får kvalitetssänkande konsekvenser.

I uppdraget med att se över möjligheterna till ett schabloniserat resursfördelningssystem även för anslagsdelen har följande diskussioner förts om för- och nackdelar med systemen.

Schabloner

- enkelt och administrativt billigt
- tydligt för skolan genom att schablonen är känd i förväg
- prestationsrelaterade schabloner; ökar/minskar i förhållande till elevantalet

Men

- ✍ då elevgrupperna på resp. skola är små och schablonen/elev relativt hög kan ett resursfördelningssystem byggt enbart på schabloner bli mycket kännbart för skolan. Slutar ett par elever kan det t.ex. innebära att anställningar måste sägas upp

Anslag

- stabilt resursfördelningssystem för skolan då anslaget inte behöver reduceras i samma takt som schabloner vid en eventuell elevminskning
- liten elevgrupp totalt sett (77 stockholmselever vårterminen 2004), varför det kan förefalla enklare med anslagsfinansiering

Men

- ✍ anslagsfinansieringen är administrativt mer tungrodd
- ✍ anslaget är inte prestationsrelaterat, vilket t. ex. medför att anslaget inte ”med automatik” ökar vid en elevökning
- ✍ premisserna för fördelningen till skolan oklarare än med schablonersättning, med risk för brist på ekonomisk styrning

FÖRSLAG TILL SCHABLONER REDOVISAS I BILAGA 2.

ÖVRIGT

Under arbetets gång har det – i likhet med arbetet med särskolschabloner – visat sig nödvändigt och ofrånkomligt att även diskutera en del andra frågor som t. ex. var ansvaret för FH-klasserna ska ligga, var beslut om intagning, eventuell behovsgrupp och hanteringen av schabloner eller anslag hör hemma. Nedan redovisas de alternativ som därvid diskuterats.

? *Ansaret för FH-klasserna*

Ansaret kan som nu ligga på en central enhet eller som tidigare på respektive skola/stadsdel.

Central enhet

- ger en likvärdig bedömning av de aktuella eleverna
- överblick över staden och behovet
- ytterligare specialistkompetens och utvecklingsstöd
- samverkan med övrig liknande skolverksamhet inom staden

Men

- ✍ medför ett splittrat huvudmannaskap för skolan (stadsdelsnämnden för större delen av skolans verksamhet och annan nämnd för FH-klasserna) och två delegationsordningar
- ✍ otydlighet i vem som har det yttersta ansvaret t. ex. vid fördelning av medel
- ✍ kan vara kostnadsdrivande

Skola/stadsdel

- ger helhet – en huvudman för hela skolan
- specialistkompetens finns inom skolans verksamhet
- mindre administration
- ger bättre förutsättningar för inkludering

Men

- ✍ eventuellt kan det vara svårt att ha överblicken över stadens/regionens behov

? *Ansökan till Alviksskolans resp. Skanskvarns- och Österholmsskolans FH-klasser*

Ansökan kommer från såväl föräldrar vars barn är folkbokförda i Stockholms stad som från föräldrar/barn från hela länets kommuner. De tre skolorna har regionalt upptagnings-område. Föräldrarnas ansökan kan som nu gå till resp. skola alternativt till en central enhet.

Central enhet

- ansökningarna administreras centralt och bedömningen av om eleven tillhör skolans "elevkrets" görs i samverkan med skolan
- enhetlig behandling

Skola/stadsdel

- ansökan behandlas direkt av skolan
- skolan har direktkontakt med blivande elever/ föräldrar

Men

- ✍ beslutsprocessen kan ta längre tid än om ansökan behandlas direkt av skolan
- ✍ "dubbelhantering" av ansöknings-förfarandet

Men

- ✍ "enhetlig behandling" av ansökningarna till FH-klasserna går förlorad

? *Beslut om intagning i Alviksskolans resp. Skanskvarns- och Österholmskolans FH-klasser*

Beslutet om intagning kan som nu fattas av en central enhet i samverkan med resp. skola eller på skola/stadsdel.

Central enhet

- tidsmässigt enhetlig intagning
- överblick över skolorna
- kan kopplas ihop med beslut om behovsgrupp i ett schabloniserat resursfördelningssystem
- likvärdig bedömning av eleverna

Skola/stadsdel

- handläggningen kan ev. gå snabbare, eftersom skolan redan haft kontakt med den blivande eleven/föräldrar och gjort bedömningen av om eleven tillhör skolans "elevkrets"

Men

- ✍ p.g.a. samverkansförfarandet med skolan tar beslutsprocessen sannolikt längre tid än om beslutet fattas direkt av skolan

? *Beslut om behovsgrupp*

Ett totalt schabloniserat resursfördelningssystem för FH-klasserna kräver ersättningsnivåer med utgångspunkt från elevens behov; behovsgrupper. Att fatta beslut om placering i behovsgrupp är en grannliga uppgift som kräver specialistkompetens. Under arbetets gång har detta diskuterats ingående i arbetsgruppen och framför allt ur etisk synpunkt; är det lämpligt att den skola/stadsdel

som tar emot eleven också avgör vilken behovsgrupp eleven tillhör och därmed hur stor ersättning skolan/stadsdelen får?

Uppmärksammas skall att det är nödvändigt att under läsåret kunna ompröva elevens behov och därmed byta behovsgrupp.

Central enhet

- objektiv bedömning av elevens behov av resurser
- specialistkompetens

Skola/stadsdel

- stadsdelarna gör redan likartade bedömningar av behov och resurser inom andra verksamheter
- specialistkompetens

Men

- ✍ kan förefalla partiskt
- ✍ kan vara kostnadsdrivande

? *Elevavläsning* - d.v.s. tidpunkter för att räkna antalet elever som grund för schablonfördelningen.

Med tanke på sårbarheten för skolans resurstilldelning, d.v.s. relativt små elevgrupper, höga kostnader/elev och eventuell omprövning av elevs behovsgrupp bör kanske möjligheten prövas om FH-klasserna bör ha fler mättillfällen.

Ordinarie elevavläsning

- samma som för övriga grundskolan

Fler avläsningstillfällen

- samma som för övriga grundskolan men ytterligare tillfällen/termin

Men

- ✍ sårbart för skolans resurstilldelning om ny elev tillkommer under terminen

Men

- ✍ elevförflyttningar under terminerna är erfarenhetsmässigt inte så vanligt förekommande. Ytterligare mättillfällen förefaller därför onödigt. Intagningen till resp. skola kan anpassas i förekommande fall.

? *Schablonfördelning*

Grunden för schablonfördelningen finns i SKOLA och ADBOM-systemen, som under hösten kommer att ersättas av BoSko. Avvikelser från "penningströmmen" i detta system blir därför mer kostsam i form av ytterligare administration.

Central enhet

- schabloner eller anslag utbetalas till central enhet som fördelar dem vidare till resp. skola

Skola/stadsdel

- schabloner för FH-klasser fördelas till stadsdelen som vidarefördelar dem i form av ”peng” till resp. skola och följer därmed samma princip som för grundskolan
- schablonen går till elevens hemstadsdel
- om ersättning sker i form av anslag kan detta utbetalas direkt till skola/stadsdel

Men

- ✍ det innebär att ytterligare fördelningssystem mellan central enhet och skola/stadsdel behöver arbetas fram
- ✍ detta kräver mer administrativa insatser
- ✍ tar längre tid
- ✍ kan vara kostnadsdrivande

Men

- ✍ om avvikelser sker från den reguljära ”schablonströmmen” krävs fler administrativa insatser (ex. i form av överenskommelser, fakturering etc. mellan stadsdelar) och därmed uppstår extra kostnader

? Pedagogiskt stöd till FH-klasserna och grundskolelever med funktionsnedsättningar som är individintegrerade i grundskolklasser

Behovet av expertstöd för elever med funktionsnedsättningar har ingående diskuterats i arbetsgruppen. Frågan måste uppmärksammas vid en eventuell ansvarsförändring mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

? Hantering av interkommunal ersättning och SIS-medel

Specifikt – förutom verksamheterna - för de tre skolorna med FH-klasser är att de har stora intäkter för sina verksamheter i form av SIS-medel (statsbidrag) och interkommunal ersättning. I dag ansvarar utbildningsförvaltningen rent praktiskt för detta, d.v.s. ansöker och redovisar statsbidraget, skriver avtal med övriga kommuner för deras elever samt skickar räkningar till de berörda kommunerna. Verksamheterna är således förenade med mer administration än en ”normalskola”. Det nya BoSko-systemet kommer enligt uppgift att förenkla t.ex. fakturahanteringen, men det administrativa merarbetet bör uppmärksammas oavsett var ansvaret för detta ligger; centralt eller på skola/stadsdel.

Bilaga 2: Förslag till schabloner för FH-klasselever

REMISSER

Ärendet har remitterats till Bromma stadsdelsnämnd, Enskede Årsta stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kista stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, utbildningsnämndens handikappråd och stadsledningskontoret.

Bromma stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut och anför därutöver.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får inte leda till ny kraftiga nedskärningar.

Schablonförslaget bör därför kompletteras med en tydlig analys och konsekvensbeskrivning av vilka följer detta skulle få för berörda elever. Vi anser inte att förslaget kan genomföras innan detta noga är utrett.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

I detta ärende yttrar vi oss över verksamheten för de hörselskadade eleverna i Alviksskolan vilken närmast berör Bromma stadsdelsnämnds ansvarsområde. Efter stadsdelsnämndesreformens genomförande 1997 fördelades fullmäktiges anslag och grundskoleschabloner direkt från stadsledningskontoret till Alviksskolan/stadsdelsnämnden. Utöver en grundresurs per år fördelades då även ytterligare medel vid ökad elevinskrivning. Med erfarenheter från hur ersättningssystemet har fungerat sedan 2001 förordar vi nu en schabloniserad resurstilldelning som hanteras på stadsledningskontoret likt annan verksamhet inom grundskolan. Den skulle ge väsentligt bättre planeringsförutsättningar för skolledning och personal, minska administrationen på utbildningsförvaltningen och tydliggöra uppdraget för skolan och stadsdelsnämnden.

Efter förändringen 2001 har administrationen för hörselklasserna utökats vid utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd. Oklarheter kring verksamhets- och kostnadsutvecklingen har skapat återkommande behov av arbetsmöten för tjänstemän och ledningspersonal i såväl skola som i de båda förvaltningarna. Ansvar och roller har blivit otydliga.

Besked om verksamhetens budgetförutsättningar har lämnats halvårsvis från utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd. Effekten har blivit att verksamhetsförändringar inte kunnat vidtas från tidpunkten för skolans läsårsstart. Alviksskolan arbetar nu med ett omfattande besparingsprogram som får full effekt först 2005. Samtidigt ökar nu till höstterminen 2004 elevinskrivningen från framförallt andra kommuner med närmare ett 10-tal elever vilket ger utbildningsförvaltningen

ökade interkommunala intäkter. En ökad elevinskrivning påverkar med dagens system (årsanslag) dock inte ersättningsnivån till Bromma sdn/skolan. Detta statiska ersättningssystem är inte rimligt då Alviksskolan är en resultatenhet som alla andra skolor med totalt ca 900 elever F-9.

Det finns således flera skäl såväl för staden som för skolan och stadsdelsnämnden att föredra ett schablonssystem för samtliga elever i skolan. Underlaget till ett schabloniserat resursfördelningssystem i ärendets bilaga 1 saknar dock väsentlig information för att vi ska kunna ta ställning till om schablonnivåerna är rimliga. De samlade finansieringskällorna som utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd förfogar över redovisas inte. Den största delen utgörs av interkommunala ersättningar och statsbidrag eftersom 60 procent av eleverna kommer från andra kommuner.

Inte heller redovisas hörselverksamhetens totala lokalkostnader som ändå sägs innefattas i de föreslagna schablonbeloppen. Dess andel av schablonen måste analyseras och konsekvensbeskrivas. Med klasstorlekar på 6-8 elever och ibland 4 elever, är lokalkostnaden flera gånger högre än för övriga elever i grundskolan. Verksamheten arbetar utifrån samma måldokument som övriga grundskolan och använder utöver sina egna specifika lokaler även skolans gemensamma skolsalar och lokalytor.

Skolskjutskostnaderna bekostas idag av elevernas hemstadsdelar och kommuner. Vi föreslår att så sker även fortsättningsvis då dessa både kräver administration och sannolikt är svåra att beräkna totalkostnaden för fördelat i ett schablonbelopp per elev. Utredningen har heller inte redovisat någon kostnadsberäkning av skolskjuts för stockholmselever.

Vi anser inte att utredningens förslag kan genomföras i nuvarande skick utan att först en ordentlig analys av intäkter och kostnader har redovisats.

Utredningen beaktar endast ett schablonssystem för elever boende i Stockholm som utgör den mindre delen, 40 procent, av relevantet, se utredningens bilaga 1. Därmed tas inget helhetsgrepp till lösning på dagens oklara och administrativt tungrodda ersättningssystem. Med nuvarande förslag skulle skolan/sdn arbeta med två olika resurstilldelningssystem för samma elevgrupp och verksamhet.

Vi föreslår därför att ett införande av schabloner omfattar *samtliga ca 140 elever* oavsett om de är stockholmselever eller kommer från andra kommuner. Kostnaden för verksamheten och per elev är ju densamma oavsett om eleven kommer från Stockholm eller annan kommun.

Ett schabloniserat resursfördelningssystem bör så långt som möjligt likna grundskolans övriga schablonssystem med samma mättillfällen så att onödig administration kan undvikas. Schablonerna bör efter mättillfällena fördelas direkt från stadsledningskontoret till skolan/sdn utan att passera utbildningsförvaltningen som administrativt mellanled.

I samband med ett införande av ett schabloniserat resursfördelningssystem är det viktigt att skolans och stadsdelsnämndens ansvar och uppdrag tydliggörs. Nedan föreslår vi åtgärder som skulle bidra till ett sådant förtydligande.

Kommenterar till övriga frågor som berörs i utredningsärendet

Ansaret för hörselklasserna (sidan 8 i utredningen)

Verksamhetsansvar bör åtföljas av budgetansvar. Dagens splittrade ansvarsfördelning och oklarheter kring budgetordningen mellan nämnderna ger Alviksskolan sämre planeringsförutsättningar än andra skolor.

På avdelningen för elevstöd behövs enligt vår mening endast kompetens i övergripande frågor med överblick över verksamhetsbehovet i staden och länet. Det kan liknas vid en samråds- och samordningsfunktion som har kontakt med berörda skolor och stadsdelsnämnder.

Specialistkompetensen finns redan inom hörselklassernas verksamhet, hos dess personal och skolledning tillsammans med hörselkliniken personal. Uppföljning och utveckling bedrivs inom ramen för det övriga utvecklingsansvaret som skolan/sdn har och som dokumenteras på sedvanligt sätt i form av kvalitetsredovisningar, verksamhetsplaner, verksamhetsberättelser m.m. Verksamheten omfattas också av grundskoleinspektörernas uppdrag.

? Ansökan till Alviksskolans hörselklasser

Föräldrar vänder sig direkt till Alviksskolan med sitt intresse att välja just denna verksamhet. Det vore då också naturligt att det är *rektor* som i samråd med föräldern avgör om hörselklasserna är det rätta alternativet för den aktuella eleven. Självklart kan samråd även ske med elevstödsenheten när det gäller behov av andra placeringar än i Alviksskolan.

? Beslut om intagning till hörselklasserna

Även i detta avseende är enheten för elevstöd ett onödigt och tidsödande administrativt mellanled som saknas i dagens övriga målstyrda skola.

I linje med vad vi i annat ärende föreslår ska gälla för mottagande av elev i särskolan, anser vi att det är *rektor* som inom ramen för sitt redan befintliga ansvar och befogenheter, också ska besluta om mottagande av elever med hörselskada i grundskolan. Detta skulle också överensstämma bättre med rektors ansvar enligt grundskoleförordningen.

? Beslut om behovsgrupp (sidan 6 i utredningen)

Den föreslagna indelningen i tre behovsgrupper och schablonnivåer är tydliga och lätt särskiljbara. Elevstödsenheten bör i nära samråd med Alviksskolan och på grundval av utredningar och diagnoser besluta om elevernas indelning i behovsgrupper.

? Elevavläsning

Elevavläsningen bör följa samma ordning som avläsningen av elever till övriga grundskolan och schablonindelningen gå direkt till stadsdelsnämnden/Alviksskolan.

Att schablonerna alternativt skulle gå via "central enhet" på utbildningsförvaltningen som sedan fördelar dem vidare till stadsdelsförvaltningen, skulle som utredningen själv skriver kräva ännu "mer administrativa resurser och vara tidsödande"

? *Pedagogiskt stöd till FH-klasser och grundskoleelever med funktionsnedsättningar som är individintegrerade i grundskoleklasser.*

Stödet som idag ges till skolor med individintegrerade grundskoleelever med funktionshinder kan med fördel ligga kvar på elevstödsenheten och intäktsfinansieras inom ramen för den utbildningsförvaltningens nya uppdragsavdelning.

? *Hantering av interkommunal ersättning och SIS-medel*

Utredningens skrivning under detta avsnitt på sidan 11 kan ge intrycket av att skolan/sdn idag har stora intäkter av interkommunal ersättning och SIS-medel (statsbidrag). Så är inte fallet utan dessa medel går direkt till utbildningsförvaltningen och redovisas heller inte i utredningsförslaget.

Vi anser att det ligger i stadens centrala intresse att ta ansvar för och fastställa nivån på den interkommunala ersättningen och motta de statsbidrag som ligger till grund för finansieringen av den regionala verksamheten i sdn/Alviksskolan. Det vore därför naturligt att handläggningen för såväl den interkommunala intäkten som för statsbidraget låg hos stadsledningskontoret. Att där få en samlad bild av dagens intäkter och kostnader borde underlätta en korrekt beräkning av en schablonersättning för samtliga elever till Bromma sdn och Alviksskolan.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Göran Holmström* (kd), *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp) till förmån för eget förslag, bilaga 1.

Reservation anfördes av *Anders Hellström* (m), *Birgitta Axén* (m), *Björn Holmberg* (m) till förmån för eget förslag, bilaga 1.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Redovisningen visar att det finns både för och nackdelar med att införa schabloner för grundskoleverksamhet i de så kallade FH-klasserna. Sammantaget anser förvaltningen, liksom utbildningsförvaltningens arbetsgrupp, att införandet av schabloner bör innebära enklare rutiner, mindre administration och för skolan klarare principer för resursfördelning.

De behovsgrupper som föreslås bedöms av förvaltningen vara advekvata. Förvaltningen vill särskilt framhålla vikten av att behovsgrupperna kriterier är väl förankrade och genomarbetade innan schabloner införs. Förvaltningen anser också att det vid ett eventuellt införande av schabloner är viktigt att beslutet om placering i viss behovsgrupp fattas av handläggare med specialistkompetens som inte är direkt kopplade till den skola eleven ska gå i. Med detta som bakgrund och med kännedom om antalet elever i RH-klasserna förordar förvaltningen att beslut om placering i behovsgrupp och intagning till skolan ska göras av central enhet.

I dagläget ansöker föräldrarna direkt till skolan. Det gäller såväl de barn som är folkbokförda i Stockholm stad som de barn som är folkbokförda i länets övriga kommuner. Skolan i sin tur skickar kopia på ansökan till handläggare på utbildningsförvaltningen. Handläggningen av ansökan sker därefter i nära samarbete mellan skola och utbildningsförvaltningen som slutligen formellt fattar beslut om antagning. Skanskvärnsskolan tycker att detta fungerar bra. Det ger skolan möjlighet att ägna sin tid åt att lära känna de nya barnen och utforma verksamheten efter deras behov medan utbildningsförvaltningen sköter den i vissa fall omfattande administrationen.

I redovisningen diskuteras om FH-klasserna bör ha fler mättillfällen än andra vid ett eventuellt införande av schabloner. Förvaltningen kan inte se att det särskilt skulle behövas för FH-klasserna. I redovisningen beskrivs också att elevflyttningar under terminen erfarenhetsmässigt inte är vanligt förekommande.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att som svar på remissen överlämna och återropa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Madeleine Sjöstedt m fl* (fp), *Bertil Fredriksson* (kd) och *Birgitta Holm m fl* (m) bilaga 1.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Resursfördelningssystemet

Förvaltningen anser att ett schabloniserat resursfördelningssystem för RH-klasserna riskerar att leda till alltför hastiga svängningar i intäkter vid förändrat elevantal. Detta leder i sin tur till minskat möjlighet till långsiktighet och kvalitet i planering av verksamheten.

Elevantalsförändringar kan hanteras bättre i ett anslagsfinansierat resursfördelningssystem. En centralt placerad person med hög specialkompetens och med god överblick och kännedom om de aktuella skolorna, dess elever och personalsituation, kan göra en konkret bedömning om huruvida uppkomna

elevantalsförändringar bör resultera i förändringar av anslaget. Det är inte alltid självklart åt något håll.

Att administrationen förs ut från central till lokal nivå, betyder inte att den upphör eller automatiskt blir mindre i sammantagen omfattning och kostnader.

Förvaltningens uppfattning är att det anslagsfinansierade systemet bör behållas.

Ansvar för FH-klasserna

Att flytta över ansvaret för FH-klasserna till lokal nivå minskar överblicken över hela regionens behov. Möjligheterna att bygga upp och behålla en oberoende specialistkompetens minskar.

Förvaltningen anser att ansvaret för FH-klasserna bör ligga kvar på en central enhet.

Ansökan och intagning till Alviksskolans respektive Skanskvarns- och Österholmsskolans FH-klasser

Ansökningar kommer idag från såväl föräldrar vars barn är bokförda i Stockholms stad som från föräldrar/barn från länets kommuner. En central hantering av ansökningar och intagningar, ger möjlighet till en bra överblick över skolorna och deras elevsituation.

Förvaltningen anser därför att ansökningar till FH-klasserna även fortsättningsvis ska administreras centralt, också för att få en enhetlig behandling och bedömning av dessa. Beslut om intagning bör ske i samråd med skolan.

Inplacering i behovsgrupp

Även i ett schabloniserat resursfördelningssystem kan en central hantering lätt kopplas ihop med beslut om behovsgrupp. Detta beslut bör enligt förvaltningens uppfattning definitivt ligga på central nivå. Det är inte lämpligt att den skola/stadsdel som tar emot eleven, också avgör vilken behovsgrupp eleven tillhör och därmed hur stor ersättning skolan/stadsdelen får.

Stockholm bör i detta sammanhang dra nytta av sin storlek och möjligheter att centralt besitta en hög kompetens för gemensamt bruk.

Kista stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna förvaltningens förslag till yttrande med anledning av utredning av schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionshinder.

Reservation anfördes av *Birgitta Wahlman m fl* (m), *Lotta Gravenius m fl* (fp) och *Carina Andersdotter Sommar m fl* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga 1*.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Verksamheterna på stadens egna specialskolor för elever med fysiska funktionshinder riktar sig till relativt få elever (77 stockholmsbarn våren 2004). Varje elev är dock mycket resurskrävande. Ett schabloniserat resursfördelningssystem med höga schabloner innebär stora ekonomiska bortfall för skolan om elev/elever slutar. Detta kan då medföra en kvalitetssänkning som kan få allvarliga konsekvenser för resten av elevgruppen.

I utredningsuppdraget till utbildningsförvaltningen är klart utsagt att en förändring av systemet inte får leda till ökade kostnader. I det framtagna dokumentet kan man inte klart utläsa om en förändring av det nuvarande systemet kan få sådana effekter. Materialet saknar såväl analys som en mer detaljerad studie av det befarade merarbetet på det administrativa planet.

I dag, med en central administration för ansökan och intagning, har man en god överblick och tillgång till specialkompetens och säkerställer därmed en enhetlig behandling/bedömning. Detta skapar trygghet för våra föräldrar. Det är svårt att se på vilket sätt verksamheten kvalitetsmässigt och kostnadsmässigt skulle vinna på att sprida ut de olika arbetsuppgifterna på stadsdelarna/specialskolorna. Att beslutsprocessen med det nuvarande systemet sägs ta tid borgar snarare för att en säker och korrekt bedömning görs. Det finns en kö till de platser som står till förfogande. Det kan upplevas orättvist att en del stadsdelar tvingas köpa platser från privata entreprenörer eller andra kranskommuner med ytterligare medföljande fördyring i form av långa taxiresor.

Uppdraget avseende specialverksamheter för våra mest utsatta barn måste vara att staden skall tillhandahålla en specialverksamhet med spetskompetens för alla de barn som har behov av detta. Behovet av att staden även fortsättningsvis bygger ut och utvecklar denna unika verksamhet med erkänt hög kvalitet, specialutrustning och hög personalkompetens är viktigt att påtala. Förslaget behandlar inte denna fråga utan fokuserar i stället på möjligheterna att sätta en prislapp på olika barns handikapp. Sannolikt blir det en mycket grannliga uppgift att avgöra elevs behovsnivå kopplat till ett eventuellt pengsystem/schablon.

Risken finns att skolor utan erfarenhet och kompetens på detta område tar emot dessa barn utan att kunna tillhandahålla de bästa förutsättningar till en god utveckling av elevens förmågor.

Sammanfattningsvis anser stadsdelen att en övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med funktionshinder är vare sig etiskt, verksamhetsmässigt eller ekonomiskt motiverad.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 följande

Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.
Stadsdelsnämnden förordar därmed fortsatt anslagsfinansiering av dessa verksamheter.

Reservation anfördes av *Inge-Britt Lundin m fl* (fp), *Sebastian Cederschiöld m fl* (m) och *Susanne Markebjer* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har samtidigt i ett annat tjänsteutlåtande lagt fram ett förslag till yttrande över ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskoleverksamheterna. Om ett schabloniserat system för central resursfördelning införs även för elever med grava fysiska funktionsnedsättningar bör systemen så långt möjlig göras lika. Förvaltningen har således samma uppfattning i detta ärende om ansvar för verksamheterna, beslut om intagning, behov av pedagogiskt stöd och administration av ersättningen.

De elever som berörs i detta ärende är emellertid förhållandevis få. Varje elev är mycket resurskrävande. Elevernas behov av stöd varierar mycket mellan olika individer och är svårt att schablonisera. Nuvarande ordning är därför enligt förvaltningens mening att föredra.

Utbildningsförvaltningen redovisar att anslagsfinansiering är administrativt mer tungrodd, att anslaget inte ökar vid en elevökning och att ekonomistyrningen är svagare.

Om dessa elevers behov ska tillgodoses på ett bra sätt är det svårt att undvika ekonomiadministrativt arbete kring verksamheten. Om man bedömer att en elev har sådana behov av stöd att hon ska gå i någon av dessa skolor måste det också finnas pengar att bedriva verksamheten på ett sätt som svarar mot eleven behov. Uppföljning av verksamhetens effektivitet måste beakta andra faktorer än enbart medelsförbrukningen. En decentralisering skulle medföra att skolor för andra elever i de stadsdelar där dessa skolor är belägna skulle få skjuta till de medel som inte anslås av utbildningsförvaltningen eller kommunfullmäktige. Det är rättvisare att hela staden delar på kostnaderna för barn med stort behov av stöd.

Beslut om intagning, eventuell behovsgrupp och hanteringen av anslag eller schabloner bör ligga på en central enhet för att få en enhetlig behandling och erforderlig kompetens för behovsbedömningen.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att godkänna förvaltningens remissvar.

Reservation anfördes av *Britt-Marie Lagerqvist m fl* (m) och *Jan Jönsson m fl* (fp) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anför följande:

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget bör därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för berörda elever.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Vi anser att det är bra med ett resursfördelningssystem som bygger på olika schabloner utifrån behov för varje FH-elev.

Detta förutsätter dock att man vid varje mättillfälle noga läser av antal elever i varje behovsgrupp, eftersom en elev kan skifta behovsgrupp mycket fort. Det innebär att en elev som i mars tillhör grupp 1 kan ligga i grupp 2 i september. Det bygger vidare på att bedömningen av varje elevs behov bör ske före den 30 september.

Om en elev byter till en högre behovsgrupp, det vill säga blir sämre och genererar en högre schablon, efter den 30 september måste möjligheten finnas att vid bokslutet få äska de högre kostnader skolan haft för ett särskilt barn. Vissa sjukdomar medför en så stor och drastisk försämring att mycket dyra insatser blir nödvändiga.

Under ett antal år har Skärholmens stadsdelsförvaltning fått ett underskott på grund av specialklasserna inom våra skolor. Det nuvarande ersättningssystemet till skolan täcker inte stadsdelsförvaltningens kostnader för FH- och särskoleelever.

Vi anser att ansvaret för hantering och handläggning av ekonomin, tilldelning av schabloner samt att söka statsbidrag, ska ligga inom stadsledningskontoret (SLK) och inte på Utbildningsförvaltningen.

Vi anser att tilldelning av schabloner ska ske direkt från SLK till den stadsdelsförvaltning som har eleven inskriven, utan Utbildningsförvaltningen som mellanhand. Vi fördelar dem därefter vidare till skolorna precis som vi gör med vanlig skolpeng. Samma tilldelningsprincip gäller då för alla elever i Stockholm.

Det skulle innebära att det nuvarande systemet med att skolorna in i minsta detalj måste redovisa sina kostnader för FH-eleverna, som därefter granskas och ifrågasätts av tjänstemännen på Utbildningsförvaltningen, skulle upphöra. Ofta stryks sådant som Utbildningsförvaltningen inte anser är relevant, fastän skolan har tagit beslutet att kostnaden är nödvändig för verksamheten.

Vi anser att övrig hantering kring eleverna kan läggas ut på stadsdelsförvaltningarna, förutom bedömning av behovsgrupp som vi föreslår att

Utbildningsförvaltningen ska göra. Det skulle troligen medföra en bättre och tätare dialog med föräldrarna för stadsdelsförvaltningarna.

Det vore bra om SLK kan läsa av de olika behovsgrupperna i det nya systemet BOSKO/Procapita, som infördes 2004-10-04, eller eventuellt i ett annat system.

Det förutsätter att de olika behovsgrupperna kan läggas in i systemet av de personer på Utbildningsförvaltningen som ska göra bedömningen av vilken grupp varje elev tillhör. Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna måste vara helt överens om vilken grupp varje elev tillhör, så att skolorna kan göra en realistisk årsbudget.

Om det under pågående budgetår eller vid bokslutet skulle visa sig att skolan har varit tvungen att göra en mycket stor investering för en elevs särskilda behov som är extraordinär, eller att en elev med stora behov börjar efter den 30 september, måste möjligheten finnas att då kunna äska tilläggsmedel.

Vi anser att Utbildningsförvaltningen ska göra utredning och bedömning av behovsgrupp även för interkommunala elever.

Risken finns annars att kommunerna försöker hålla en lägre behovsgrupp för elever som egentligen skulle tillhöra en högre och därmed dyrare grupp.

Vi anser att det ekonomiska ansvaret och övrig hantering kring de interkommunala eleverna ska återgå till berörd stadsdelsförvaltning.

Det mellanled som uppstår mellan stadsdelsförvaltningar och Utbildningsförvaltningen är kostsam och onödig. Förvaltningarna skulle ha en bättre överblick om ansvaret lades ut igen. Förvaltningarna handlägger redan idag en mängd olika avtal för barn i förskola och elever i skolan.

Vi anser att ansvaret för mottagande, bedömning av vilken grupp varje elev tillhör och förslag till skola, ska fortsätta att ligga hos den specialistkompetens som finns inom Utbildningsförvaltningen.

De berörda skolorna kan fortsätta att ta emot ansökningar från föräldrar och bedöma om skolan kan ta emot eleven. Ansökan och skolans bedömning skickas därefter vidare till Utbildningsförvaltningen, som gör den slutgiltiga bedömningen och placeringen i samråd med berörd skola. Det är viktigt att Utbildningsförvaltningen behåller det övergripande ansvaret samt helhetsbilden över stadens samlade resurser.

Vi anser att det är oacceptabelt att kostnader för lokaler och skolskjuts inkluderas i schablonerna.

Vid ett snabbt överslag kan vi se att schablonerna inte räcker till att även inkludera lokal- och skolskjutskostnader.

Lokalkostnaderna kan bli mycket höga eftersom elever med rullstol eller andra specialhjälpmedel kräver en mycket stor yta, vilket innebär en merkostnad som varken skolschablon eller den föreslagna extraschablonen täcker. Ofta måste lokalerna extraanpassas till höga kostnader, samtidigt som stadsdelsförvaltningen får förhöjd hyreskostnad. Det innebär att skolan som resultatenheter, och stadsdelsförvaltningen i slutänden, får bära dessa extrakostnader.

Dessutom inkluderas inte stadsdelsförvaltningens övergripande kostnader i den redovisning av kostnader som Utbildningsförvaltningen idag efterfrågar. Tjänstemännen på Utbildningsförvaltningen drar av hela skolschablonen innan den

summa som ska utbetalas fastställs, och inte den skolpeng som skolan får för varje inskriven elev. Det innebär att de 3,6% i adm. avdrag som alla inom Skärholmens stadsdelsförvaltning betalar till bland annat nämnd, stadsdelsdirektör och kansli samt personal- och ekonomienheter dras av och ersätts inte av Utbildningsförvaltningen. Varje elev som Skärholmens stadsdelsnämnd får ersättning för idag enligt detta system, genererar ett minus i bokslutet.

Av 20 FH-elever i Österholmsskolan är endast 2 elever folkbokförda i Skärholmen, 5 elever är folkbokförda i annan stadsdelsförvaltning och resterande 13 elever kommer från andra kommuner. Det är då inte rimligt att Skärholmens stadsdelsnämnd ska täcka minuset i bokslutet.

Österholmsskolan har Landstingets hela södra sjukvårdsområde och hela Stockholms län som upptagningsområde för sina FH- elever. Eleverna kommer bland annat ända från Nynäshamn och Nyköping. Kostnaden för skoltaxi är mycket hög och inryms inte i schablonerna. Det är mer regel än undantag att eleverna är i behov av skolskjuts för att kunna ta sig till skolan.

Vi anser att det är oklart vilka elever som ska tillhöra behovsgrupp 3.

Vilka kriterier ska gälla för elever i grupp 3? Vad innebär att eleven ska bedömas individuellt? Det gäller väl för alla elever?

Det är bra att justering av ersättningsnivå för grupp 3 föreslås kunna ske i tertialrapport 2, men ibland kan det göras först i bokslutet.

Vi anser att om en elev både har fysiska funktionshinder och tillhör särskolan ska eleven bedömas efter i första hand funktionshindret, eftersom det är mest kostsamt.

Det vore önskvärt om det fanns fler kommunövergripande (KÖV) verksamheter i Stockholm för FH-barn. Det vill säga gruppverksamheter för barn med olika handikapp i stadens regi, som t ex "Reimersholme" för utvecklingsstörda barn och "Bamse" för språkstörda barn.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ifrågasätter ett införande av en ny schabloniserad resursfördelningsmodell för elever med fysiska funktionshinder. Ett av skälen är att man konstruerar en modell för ett mycket begränsat antal elever, vilket kräver mer administration. Enligt utbildningsnämnden har Österholmsskolan sju stockholms elever och Skanskvarnsskolan 18 stockholms elever. Alviksskolan har ett något högre antal stockholms elever, 52 st, vilket eventuellt skulle motivera ett schabloniserat resursfördelningssystem. Kontoret anser emellertid att dessa tre skolor skall hanteras på ett likartat sätt då verksamheternas struktur är av regional karaktär, vilket gör att anslagsfinansiering förordas.

Stadsledningskontoret anser att elevantalsförändringar bättre hanteras i ett anslagsfinansierat resursfördelningssystem. Ryckigheten i de ekonomiska förutsättningarna uteblir, vilket underlättar den långsiktiga verksamhetsplaneringen.

Om det visar sig att elevantalsförändringar förblir konstanta bör en justering av anslaget kunna ske.

Med beaktande av att det totalt är frågan om tre skolenheter som omfattas bör inte det administrativa arbetet i hanteringen av anslagsfördelningen till skolorna vara särskilt betungande. Det gäller att parterna upprättat rutiner så att hantering och tidplaner överensstämmer med verksamheternas övriga budgetarbete. Särskoleverksamheten, som förekommer på ett stort antal kommunala och fristående grundskolor, motiverar på ett helt annat sätt att ekonomiska överenskommelser inte bör ske mellan utbildningsförvaltningen och respektive skolenhet.

I utbildningsnämndens förslag är det vissa frågor som nämnden inte tar ställning till. Stadsledningskontoret anser att vissa av dessa frågeställningar är viktiga och vill särskilt belysa dessa enligt nedan.

Ansvar för FH-klasser

Ansvar för FH-klasser ligger idag på utbildningsnämnden. I avvaktan på SPO-utredningens konsekvenser bör utbildningsnämnden fortsätta att ha ansvaret för verksamheten.

Beslut om mottagande i FH-klasser samt bedömning av behovsgrupp

Beslut och bedömning bör, oavsett var ansvaret för FH-klasserna organisatoriskt ligger, ske av en central enhet. Denna enhet motsvaras idag av utbildningsförvaltningens avdelning för elevstöd. Att centralt besluta om mottagande ger en likvärdig bedömning över staden, upprätthållandet av hög specialistkompetens och överblick av samtliga elever över hela staden. Om det införs ett schabloniserat resursfördelningssystem bör även bedömning av behovsnivå ske på en central enhet för att uppnå opartiskhet och likvärdighet över staden.

Elevavläsning

Stadsledningskontoret förordar att verksamheten fortsättningsvis anslagsfinansieras som på nuvarande sätt. Om ett schabloniserat resursfördelningssystem införs föreslår kontoret att elever i FH-klasser hanteras på motsvarande sätt som för övriga grundskoleelever. I Kf-budget erhålles en preliminär budget baserat på elevantalet hösten året innan. Under budgetåret sker en vår- respektive höstavläsning. Differensen av snittet för dessa avläsningar i förhållande till den preliminära justeras i samband med tertialrapport 2.

Schablonfördelning

Om ett schabloniserat resursfördelningssystem införs anser stadsledningskontoret att elever i FH-klasser i möjligaste mån skall hanteras på motsvarande sätt som för övriga grundskoleelever. Schablonen för resursförstärkning skall hanteras på motsvarande sätt dvs. gå till den stadsdelsnämnd där skolan finns. Schablonen kan av nämnden hanteras på motsvarande sätt som för övriga schablonfinansierade verksamheter.

Utbildningsnämndens handikappråd har avstått från inkomma med synpunkter.

RESERVATIONER M.M.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Göran Holmström (kd), Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp) till förmån för eget förslag enligt följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut godkännes
2. Därutöver anføres.

Det är i grunden positivt att nuvarande statiska ersättningssystem ersätts med ett schabloniserat resursfördelningssystem. Det är dock en brist att kostnaderna varken redovisas eller analyseras. Vi anser inte att schablonförslaget kan genomföras innan en ordentlig analys och konsekvensbeskrivning har skett. En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Utbildningsförvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för berörda elever.

Reservation anfördes av Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), Björn Holmberg (m) till förmån för eget förslag enligt följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
2. Därutöver anføres följande:

En centralisering har fördelen i en mer rättvis fördelning av resurserna och att man får ett helhetsperspektiv på det hela. Med en mindre administration kan också förhoppningsvis skattemedlen bättre komma till användning. Den funktionshindrades roll och möjligheter förstärks och blir bättre för den enskilde människans situation.

Att schablonerna är prestationsrelaterade tror vi är bra vilket sporrar till utveckling och nytänkande vilket då antagligen kommer de funktionshindrade till godo.

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får dock inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget bör därför kompletteras med en tydligare analys av vilka konsekvenser detta skulle få för berörda personer.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgitta Holm m fl (m), Madeleine Sjöstedt m fl (fp) och Bertil Fredriksson (kd) enligt följande.

Vi anser att nämnden skulle ha beslutat

1. Att godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anför följande:

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får i vart fall inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget måste därför, om det genomförs, kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för berörda elever."

Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgitta Wahlman m fl (m), Lotta Gravenius m fl (fp) och Carina Andersdotter Sommar m fl (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anför följande:

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska funktionsnedsättningar får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förslaget bör därför kompletteras med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för berörda elever.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Inge-Britt Lundin m fl (fp), Sebastian Cederschiöld m fl (m) och Susanne Markebjer (kd) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Vi anser att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande:

1. Ärendet återremitteras och förvaltningen får i uppdrag att återkomma med en analys av vilka konsekvenser ett schabloniserat resursfördelningssystem skulle få för elever med fysiska funktionsnedsättningar.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

En övergång till ett schabloniserat resursfördelningssystem för elever med fysiska

funktionsnedsättningar får inte leda till nya kraftiga nedskärningar. Förvaltningen bör därför återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser detta skulle få för dessa elever.

Förslag till schabloner för resursförstärkning för elever i FH-klasser

		Antal Sthlms. elever	Förslag till schablon för resurs- förstärk- ning	Därtill kom- mer grundsk. schablon- er	Summa schablon FH-klass
Undervisning / hörsel					
Behovsgrupp 1 skolår 1-5		19	87 610	54 400	142 010
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)		15	87 610	69 190	156 800
Behovsgrupp 2 skolår 1-5		9	248 360	54 400	302 760
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)		7	248 360	69 190	317 550
Behovsgrupp 3 (centrala medel)		2			
Undervisning / RH					
Behovsgrupp 1 skolår 1-5		7	248 360	54 400	302 760
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)		5	248 360	69 190	317 550
Behovsgrupp 2 skolår 1-5		10	377 750	54 400	432 150
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)		2	377 750	69 190	446 940
Behovsgrupp 3 (centrala medel)		1			

SIS-medel (statsbidrag) tillkommer utöver ovanstående med 18 628 kr per elev i hörselklass och med i genomsnitt 38 000 kr per elev i RH-klass

Skolbarnsomsorg / hörsel					
Behovsgrupp 1 skolår 1-5		11	87 650	36 540	124 190
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)		0	96 050	28 140	124 190
Behovsgrupp 2 skolår 1-5		4	124 260	36 540	160 800
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)		0	132 660	28 140	160 800
Behovsgrupp 3 (centrala medel)		2			

Skolbarnsomsorg / RH					
Behovsgrupp 1 skolår 1-5	5	124 260	36 540	160 800	
Behovsgrupp 1 skolår 6-9 (10)	0	132 660	28 140	160 800	
Behovsgrupp 2 skolår 1-5	9	163 840	36 540	200 380	
Behovsgrupp 2 skolår 6-9 (10)	0	172 240	28 140	200 380	
Behovsgrupp 3 (centrala medel)	1				
Manillaskolan					
Behovsgrupp 1, förskoleklasser	4	70 600	54 400	125 000	
Behovsgrupp 1, skolbarnsomsorgen	27	72 760	36 540	109 300	

I schablonberäkningarna ovan ingår inte kostnader motsvarande 7 900 000 kr för:

Centrala medel för behovsgrupp 3

Modermålsundervisning och svenska som andraspråk

Information/rådgivning

Samt

Pedagogiskt stöd till elever med funktionsnedsättningar integrerade i grundskolor

Storleken på resursförstärkningen utgår från tre behovsgrupper där den tredje gruppen inte har en preciserad summa. Resursförstärkningens storlek beror på vilken av behovs-grupperna som eleven bedömts tillhöra. Den tredje behovsgruppen bör hanteras på motsvarande sätt som för de högsta nivåerna inom omsorgen om funktionshindrade. Rutinen blir då att resurser för elever i behovsgrupp tre fördelas preliminärt enligt behovsgrupp två. I samband med tertiärrapport 2 sker en justering efter en särskild redovisning för de faktiska kostnaderna för varje berörd elev.

Ordinarie grundskolschablon och föreslagna schabloner för resursförstärkning bildar tillsammans den totala ersättning som utbetalas för varje enskild grundskolelev i FH-klass och skall täcka samtliga kostnader inkl. skolskjuts och lokaler, dock inte kostnader för modersmål och svenska som andraspråk. Den totala ersättningen per elev i behovsgrupp 1, 2 och 3/hörsel överensstämmer med behovsgrupp 1, 3 resp. 5 i förslag till särskol-schablon och behovsgrupp 1, 2 och 3/rh överensstämmer med behovsgrupp 3, 4 resp. 5 i schablonförslaget för särskolelever. Ovanstående gäller också för skolbarnsomsorgen.

För Manillaskolans förskoleklass och resursförstärkning i skolbarnsomsorgen föreslås en särskild schablon som bygger på den nuvarande överenskommelsen om ersättning nämnden har med Specialskolemyndigheten/Manillaskolan.